

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. президента Науково-дослідного інституту публічного права

д.ю.н, професор

С.О. Короєд

«10» січня 2025 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Галуцька Олександра Валентиновича на тему «Публічне адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Науково-дослідного інституту публічного права 3 березня 2022 року (протокол № 4)

ВИТЯГ

із протоколу спільного засідання відділів актуальних питань філософії права та юридичної лінгвістики, науково-правових експертиз та законопроектних робіт, проблем публічного права, організаційного забезпечення наукових проектів і міжнародної діяльності Науково-дослідного інституту публічного права від «8» січня 2025 року.

Присутні 11 осіб:

Гаруст Юрій Віталійович – доктор юридичних наук, професор, заступник президента з наукової роботи Науково-дослідного інституту публічного права – *головуючий на засіданні*;

Овчарук Сергій Станіславович – доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу проблем публічного права Науково-дослідного інституту публічного права;

Короєд Сергій Олександрович – доктор юридичних наук, професор, в.о. президента Науково-дослідного інституту публічного права;

Боровик Андрій Володимирович – кандидат юридичних наук, доцент, віце-президент з наукової роботи Науково-дослідного інституту публічного права;

Сорока Лариса Володимирівна – доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу аспірантури Науково-дослідного інституту публічного права;

Куркова Ксенія Миколаївна – доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт Науково-дослідного інституту публічного права;

Ріпенко Артем Ігорович – доктор юридичних наук, завідувач відділу актуальних питань філософії права та юридичної лінгвістики Науково-дослідного інституту публічного права;

Луценко-Миськів Леся Ігорівна – доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права;

Козін Сергій Миколайович – доктор юридичних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт Науково-дослідного інституту публічного права;

Курило Інна Володимирівна – доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права;

Шкарупа Костянтин Вікторович – доктор юридичних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права – *науковий керівник*.

Запрошені:

Галуцько Олександр Валентинович – *здобувач ступеня доктора філософії*.

Порядок денний:

Публічна презентація здобувачем Галуцько Олександром Валентиновичем дисертації на тему «Публічне адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право та її обговорення з метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів.

Науковий керівник – **Шкарупа Костянтин Вікторович** – доктор юридичних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права.

Головуючий по цьому питанню – **Гаруст Юрій Віталійович** – доктор юридичних наук, професор, заступник президента з наукової роботи Науково-дослідного інституту публічного права.

Слухали:

Здобувача наукового ступеня доктора філософії Галуцька О.В. про результати дисертаційного дослідження. У своїй доповіді він обґрунтував актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначив мету, завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження, розкрив структуру роботи та основні її положення, показав їх новизну, теоретичне та практичне значення. Здобувач наголосив на таких аспектах свого дослідження.

Україна не тільки географічно, ментально й культурно, але і юридично є членом Європейської спільноти. На сьогодні таке юридичне оформлення полягає в міжнародному правовому статусі кандидата в ЄС, що стало

важливим кроком для України в європейській інтеграції, яка відкриває нові перспективи в урегулюванні важливих внутрішніх питань, зокрема міграційних процесів. Це передбачає реформування сектору безпеки, впровадження європейських стандартів у боротьбі з корупцією, зміцнення верховенства права та забезпечення стабільного правового середовища для захисту прав громадян України за кордоном. Особливу увагу має бути приділено впровадженню законодавчих реформ, спрямованих на боротьбу з відмиванням грошей та комплексному реформуванню правоохоронного сектору, що безпосередньо впливає на ефективність контролю за міграційними процесами і наданням допомоги українцям, які перебувають у країнах ЄС.

У Європейському Союзі проблема нелегальної міграції практично стоїть другою після російської гібридної агресії на західний світ, більше того – ці два проблеми якісно пов'язані, адже країна-агресор застосовує синхронізовану комбінацію військових і невійськових методів для підризу безпеки західного світу. Основними інструментами є дезінформація та кібератаки для поширення хаосу й поляризації. Політизація енергетики є ще одним ключовим засобом, що дозволяє чинити тиск на європейські країни. Росія втручається у виборчі процеси та стимулює соціальну нестабільність, використовуючи слабкі місця демократичних систем. Міграційний аспект також є одним із непрямих наслідків гібридної агресії росії. Через дестабілізацію регіонів, особливо в Сирії та Африці, росія сприяє зростанню міграційних потоків. Це призводить до кризи на кордонах європейських країн і підсилює соціальну напруженість у державах-членах ЄС. Нелегальна міграція використовується як елемент соціального та політичного тиску, що впливає на внутрішню політику країн ЄС. Зростання кількості біженців та мігрантів часто стає каталізатором для посилення антиєвропейських настроїв і підтримки популістських рухів.

Крім того потрібно підкреслити, що лакуни в стратегії міграційних процесів у ЄС вже призвели до небезпечних явищ. Так, в одному з останніх досліджень Агентства Європейського Союзу з основних прав підкреслюється про зростання антисемітизму в країнах-членах Європейського Союзу, що безпосередньо впливає на настрої в європейських суспільствах. Особливої уваги заслуговує роль міграційних процесів, оскільки частина інцидентів пов'язана з окремими групами мігрантів, які вже тривалий час проживають у країнах Європейського Союзу. Загострення глобальних конфліктів відбувається у країнах-реципієнтах, які стикаються не лише з потоками нових біженців, а й із посиленням культурного та соціального напруження серед укорінених мігрантів. Антисемітські прояви часто відбуваються через непорозуміння, релігійні відмінності чи стереотипи, що набувають поширення під впливом інформаційних кампаній та напруженої міжнародної ситуації.

Одночасно переважна більшість економік країн Європейського Союзу потребують нових працівників. Забезпечити це за рахунок громадян країн-

учасниць ЄС, як правило, не можливо через демографічні кризи в цих державах. Найбільш гостро з цим стикаються відносно нові країни ЄС, економіки яких активно розвивається. Наприклад, Словацька республіка потребує стратегічного підходу до залучення працездатних мігрантів як частини соціально-економічного розвитку. Соціальні підприємства є ефективним інструментом для забезпечення робочих місць і створення умов для швидкої адаптації мігрантів у новій країні. Це не лише вирішує проблему нестачі робочої сили, але й підтримує соціальну згуртованість та інклюзивний розвиток. Усі ці проблеми не можливо вирішити без розумного та ефективного публічного адміністрування, яке здійснюють адміністративні органи країн-учасниць ЄС та України.

Загалом недостатнє розкриття вченими на доктринальному рівні проблем публічного адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні, потреба забезпечення оборони Батьківщини, післявоєнної відбудови України, євроатлантичних прагнень Українського народу, наявність у цій сфері сутнісних проблем і законодавчих прогалин обґрунтовують актуальність теми дослідження.

Мета роботи полягає в комплексному науковому аналізі публічного адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні, визначенні правового статусу його суб'єктів, характеристиці правовідносин, що виникають у процесі їх реалізації, вирішенні певних проблем удосконалення публічного адміністрування міграційних процесів в Україні.

Для досягнення поставленої мети в дисертації потрібно вирішити такі *завдання*:

- сформулювати поняття та розкрити зміст публічного адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні;
- з'ясувати сутність публічного адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС;
- актуалізувати принципи міграційних процесів у Європейському Союзі та Україні;
- розкрити адміністративно-правовий статус адміністративних органів Європейського Союзу, які забезпечують міграційні процеси;
- розкрити адміністративно-правовий статус адміністративних органів міграційних процесів в Україні;
- з'ясувати адміністративно-правовий статус адміністративних органів міграційних процесів у державах-учасницях ЄС;
- виявити й узагальнити способи публічного адміністрування міграційних процесів у ЄС;
- удосконалити публічне адміністрування міграційних процесів в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері публічного адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні.

Предмет дослідження – публічне адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є вагомим комплексним науковим дослідженням як теорії, так і практики публічного адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні з метою вдосконалення засад та інструментарію мобілізаційного забезпечення обороноздатності України, ефективного упорядкування міграційного потенціалу під час відбудови України. За результатами проведеного аналізу сформульовано наукові положення й висновки, запропоновані особисто здобувачем. Основні з них такі:

уперше:

– сформовано наукові положення, що вдосконалення публічного адміністрування міграційних процесів у Європейському Союзі та Україні має базуватися з урахуванням принципу попперівської фальсифікації, сутність якого полягає в тому, що політичні обмеження та інші заходи щодо іммігрантів мають базуватися не на суб'єктивній волі політиків, які реалізують свої популістські гасла, а на науково виважених експертних висновках фахівців стосовно гуманітарних, соціальних, економічних, трудових та екологічних наслідків реалізації державної політики в міграційних секторах, скоригованих практикою правозастосування;

– здійснено комплексне узагальнення адміністративно-правового статусу Європейського агентства прикордонної та берегової охорони (Frontex) з урахуванням його місії (мети) як забезпечення ефективного публічного адміністрування зовнішніх кордонів ЄС, захисту основних прав осіб, які перетинають кордони, та підтримки безпеки в межах Спільноти, завдань, що включають моніторинг ситуації на кордонах, оцінку вразливості держав-членів, організацію навчань, боротьбу з транскордонною злочинністю, адміністрування міграційних потоків, пошуково-рятувальні операції та забезпечення процесу повернення нелегальних мігрантів, повноважень працівників Frontex, таких як перевірка документів, зняття відбитків пальців, виявлення контрабанди, затримання осіб, повернення мігрантів та право на застосування вогнепальної зброї з обмеженнями стосовно дотримання загальних прав людини, етичних стандартів і норм міжнародного права;

– здійснено компаративістичний аналіз усіх спеціалізованих національних адміністративних органів держав-учасниць ЄС, які здійснюють публічне адміністрування міграційних процесів, який показує, що це національні органи з поліцейськими чи військовими повноваженнями, підпорядковані міністерствам внутрішніх справ, з основними завданнями здійснення контролю за кордонами, боротьби з нелегальною міграцією, контрабандою та транскордонне злочинністю, з певними відмінностями та здійсненням додаткових виконавчих функцій у деяких державах;

удосконалено:

– категорійне розуміння міграційних процесів у Європейському Союзі та Україні, що здійснюється адміністративними органами у процесі публічного адміністрування, як соціального та зокрема правового процесу, який ґрунтується на координації між європейським співтовариством, державами-членами ЄС та Україною щодо захисту прав людини (в гармонійному поєднанні прав громадян та емігрантів), соціальній інтеграції мігрантів, що особливо виявилось під час російсько-української війни, коли завдяки програмам Уряду України та інституту тимчасового захисту в державах-учасницях ЄС забезпечуються належні соціальні та інші стандарти (потреби) внутрішньо переміщених осіб (осіб, які отримали притулок), координація надання гуманітарної допомоги та адаптації адміністративно-правових засобів до нових проблем, спричинених російською терористичною агресією в Україні;

– визначення способів публічного адміністрування міграційних процесів у Європейському Союзі як системи інструментів, форм, засобів та інших чинників зовнішнього вираження адміністративної діяльності адміністративних органів ЄС і держав-учасниць Співтовариства з метою забезпечення ефективного адміністрування міграційних потоків, підтримки безпеки, дотримання публічного порядку та сприяння реінтеграційним процесам із використанням інтеграційного підходу міжнародного співробітництва, сучасних технологій, а також стандартизованих форм реалізації міграційного законодавства ЄС;

– публічне адміністрування міграційних процесів в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови України, зокрема щодо стимулювання повернення українських емігрантів із країн західного світу через популяризацію українського героїзму в захисті західних цінностей, демократії та свободи українським народом, зокрема за участю військовослужбовців Збройних сил із медійними навичками, культурних діячів та лідерів громадської думки, які в межах публічних культурних ініціатив Міністерства культури, Міністерства оборони та Міністерства закордонних справ України проводитимуть заходи переконання в потребі подальшої підтримки українського суспільства та держави як ключового суб'єкта захисту західних цінностей, безпеки, належного життя і здоров'я громадян країн ЄС, а також обґрунтування засад залучення іноземних трудових мігрантів для відновлення національної інфраструктури, закладів освіти, науки та культури після перемоги українського народу в російсько-українській війні;

отримали подальшого наукового розвитку:

– наукові положення щодо сутності публічного адміністрування міграційних процесів ЄС, коли міграційна політика ЄС базується на принципах солідарності, безпеки, захисту прав людини та міжнародного партнерства, спрямована на рівномірний розподіл міграційного навантаження, боротьбу з нелегальною міграцією з одночасним

утвердженням легальних шляхів міграції для залучення кваліфікованих працівників на ринку праці країн-учасниць ЄС, що потребує ефективного публічного адміністрування з метою гармонізації політики доступності до базових послуг на онові норм Пакту про міграцію 2024 року та відповідних європейських директив, що гарантують права мігрантів і біженців;

– наукові положення стосовно адміністративно-правового статусу Міністерства внутрішніх справ України безпосередньо та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких координується Міністром внутрішніх справ у сфері публічного адміністрування міграційних процесів в Україні, що є головним центральним органом виконавчої влади, який безпосередньо та через координацію забезпечує ефективний контроль за Державною міграційною службою України і Державною прикордонною службою України, реалізуючи державну політику у сфері міграції, протидії нелегальній міграції та захисту прав громадян і мігрантів, що забезпечує не лише національну безпеку України, а й сприяє інтеграції європейських стандартів до національного законодавства, ефективному захисту східних, південних та північних ділянок державного кордону (ліній бойових дій) від російських окупантів.

Після закінченні доповіді здобувачу присутніми були поставлені такі питання:

Запитання Сороки Л.В.: В чому полягає значення впровадження інтеграційних програм як напрямку публічного адміністрування в досліджуваній вами сфері?

Галуцько О.В.: Дякую за запитання. Розроблення і впровадження інтеграційних програм є важливим напрямком публічного адміністрування, що сприяє адаптації мігрантів до соціально-економічного життя суспільства. Зокрема досвід Європейського Союзу свідчить про потребу розроблення інтеграційних програм, які включають освітні, професійні та соціальні механізми адаптації мігрантів. Доведено, що впровадження цих програм сприяє соціальній стабільності, мінімізації конфліктів та підвищенню економічного потенціалу держави. Загалом впровадження інтеграційних програм допомагає мігрантам мінімізувати соціальну ізоляцію та сприяє їхній активній участі в економічному розвитку приймаючих країн. Інтеграційні програми є обов'язковим елементом ефективного управління міграцією, особливо в контексті вимушеної міграції, як це спостерігається під час російсько-української війни.

Запитання Луценко-Миськів Л.І.: Охарактеризуйте будь ласка коротко сутність сучасної міграційної політики ЄС.

Галуцько О.В.: Дякую за запитання. Сутність міграційної політики ЄС базується на принципах солідарності, захисту прав людини, безпеки та міжнародного партнерства. Вона забезпечує рівномірний розподіл міграційного навантаження через релокацію, фінансову підтримку, дотримання прав мігрантів і боротьбу з нелегальною міграцією. Співпраця з

країнами походження та транзиту сприяє управлінню потоками мігрантів і вирішенню причин їх переміщення. Особливий акцент робиться на створенні легальних шляхів міграції та залученні кваліфікованих працівників. Міграційні процеси охоплюють шукачів притулку, біженців, економічних мігрантів і студентів, однак стикаються з проблемами, як-от нерівномірний розподіл мігрантів між країнами, нелегальна міграція та зовнішні чинники, включно з конфліктами й економічними кризами. Міграція водночас сприяє економічному розвитку, але вимагає ефективної інтеграції для подолання соціальних проблем. Публічне адміністрування включає гармонізацію політик, інтеграцію мігрантів у суспільство, доступ до базових послуг, використання цифрових технологій, таких як база даних Eurodac, та фінансову підтримку місцевих органів влади. Нормативна база охоплює Пакт про міграцію та притулок 2024 року, європейські директиви та міжнародні угоди, які гарантують права мігрантів і біженців.

Запитання Козіна С.М.: Які проблемні питання на сьогодні виникають в публічному адмініструванні міграційних потоків в країнах ЄС?

Галуцько О.В.: Дякую за запитання. Основними проблемами є потреба модернізації інфраструктури, інтеграції «розумних кордонів» і вирішення питань міграційного навантаження. У Люксембурзі забезпечено високий рівень безпеки в аеропорту, однак виникають труднощі з інтеграцією нових технологій. У Мальті досягнуто значного прогресу в адмініструванні морськими потоками, але географічне розташування створює постійний тиск. У Норвегії забезпечено гнучкість у реагуванні на зміни міграційних потоків. У Польщі проблеми пов'язані з провокаціями на кордоні з Білоруссю. У Румунії ефективно адаптовано адміністрування кордонів до стандартів ЄС, проте потрібна модернізація технічного забезпечення. У Словаччині зосереджено увагу на боротьбі з транскордонною злочинністю.

Запитання Куркової К.М.: Які основні фінансові інструменти підтримки міграційної політики застосовує Європейська комісія?

Галуцько О.В.: Дякую за запитання. Європейська комісія застосовує три основні фінансові інструменти для підтримки міграційної політики – Фонд надання притулку, міграції та інтеграції, Інструмент управління кордонами та візової політики, а також Фонд внутрішньої безпеки. Загальний бюджет цих інструментів на період 2021–2027 років перевищує 18 мільярдів євро, що дозволяє ефективно підтримувати національні органи влади та забезпечувати інтеграцію мігрантів. Європейська комісія використовує інтегрований підхід до управління міграцією, що передбачає одночасне забезпечення прав людини, стабільності та безпеки в Європейському Союзі. Основна мета – формування справедливих і стійких систем надання притулку, які сприятимуть ефективному управлінню міграційними потоками та зміцненню довіри між державами-членами.

Запитання Ріпенка А.І.: Розкрийте коротко зміст способів публічного адміністрування міграційних процесів на загальноєвропейському рівні та на рівні окремих держав-учасниць.

Галуцько О.В.: Дякую за запитання. Розкрито способи публічного адміністрування міграційних процесів на загальноєвропейському рівні та рівнях окремих держав-учасниць (Польща, Словаччина, Румунія) як форми, засоби та інші зовнішні прояви адміністративних дій адміністративних органів, що базуються на нормах адміністративного права. Доведено, що способи публічного адміністрування міграційних процесів як на рівні Європейського Союзу, так і в окремих державах-учасницях, таких як Польща, Словаччина й Румунія, включають застосування інтегрованих підходів, які базуються на нормах адміністративного права. Так, на рівні ЄС діяльність Frontex реалізується через моніторинг ризиків, координацію повернення мігрантів, боротьбу з транскордонною злочинністю, упровадження реінтеграційних програм і стратегічний аналіз. Національні підходи в означених країнах зосереджені на ефективному моніторингу кордонів, боротьбі з організованою злочинністю, організації депортацій, інформаційно-просвітницьких кампаніях та міжнародній співпраці з такими структурами, як Frontex і Europol. Усі ці заходи спрямовані на забезпечення ефективного публічного адміністрування міграційних потоків, підтримку безпеки та дотримання публічного порядку.

У подальшому обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь присутні члени спільного засідання.

Науковий керівник – Шкарупа Костянтин Вікторович – доктор юридичних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права зазначив, що підготовлена Галуцько Олександром Валентиновичем дисертація на тему «Публічне адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», є результатом науково-теоретичної та практичної діяльності здобувача. Під час опрацювання обраної до аналізу проблематики він зарекомендував себе як наполегливий дослідник, який на достатньому рівні оволодів навиками здійснення наукового-пізнання.

Підготовлена робота відзначається структурованістю та логічною побудовою змісту, що досягнуто неодноразовим узгодженням її положень з науковим керівником. Здобувач проявив себе з позитивної сторони своїм вмінням критично мислити, аналізувати наявні наукові здобутки адміністративно-правової галузі наукових знань, підбирати доцільну літературу для опрацювання, а також розумінням специфіки обраної тематики дослідження. Сукупно це дало йому можливість представити актуальні та цікаві висновки і узагальнення, які мають належне наукове обґрунтування.

Дисертація базується на основі чинних, на момент її обговорення, положень законодавчих та підзаконних актів, що дозволяє безпосередньо

застосовувати її матеріали в освітньому процесі та використовувати для удосконалення вітчизняного законодавства щодо публічного адміністрування міграційних процесів в Україні.

У межах роботи над дисертацією здобувачем підготовлено одноосібно шість наукових праць, серед яких чотири статті у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових з юридичних наук та дві тези доповідей і повідомлень на науково-практичних конференціях. Індивідуальний план наукової роботи та навчальний план здобувачем виконано у повному обсязі.

Загалом дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Галуцько Олександр Валентинович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Вважаю, що дисертаційну роботу можна представити до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Далі надано слово *рецензентам роботи*.

Ріпенко Артем Ігорович – доктор юридичних наук, завідувач відділу Науково-дослідного інституту публічного права, *як рецензент роботи* відзначив, що актуальність дисертаційної роботи Галуцька Олександра Валентиновича на тему «Публічне адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні» не викликає сумнівів, адже недостатнє розкриття вченими на доктринальному рівні проблем публічного адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні, потреба післявоєнної відбудови України, євроатлантичних прагнень Українського народу, наявність у цій сфері сутнісних проблем і законодавчих прогалин вимагають комплексного та науково обґрунтованого вирішення.

Він констатував, що зміст роботи відображає її логічність та структурованість. Чітко представляється взаємозв'язок між практичними та теоретичними аспектами опрацьованої проблематики, поетапність вивчення дисертантом предмету дослідження. Мета та завдання дослідження, їх постановка та послідовність дозволили автору розкрити основний зміст теми.

Основні положення та рекомендації, що містять дисертація, достатньою мірою апробовані та ґрунтуються на широкій науковій та емпіричній базі. Представлена дисертація є самостійним дослідженням про що свідчить використання значного обсягу узагальнених теоретичних матеріалів та відповідних наукових методів. Новизна підходів до вирішення ряду проблем, аргументованість в основних висновках відрізняють дослідження дисертанта.

В цілому дисертаційна робота Галуцька Олександра Валентиновича на тему «Публічне адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні» є актуальним дослідженням, а викладені автором висновки і пропозиції мають велике практичне значення.

Дисертація відповідає спеціальності 081 «Право», Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, та може бути подана до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Козін Сергій Миколайович – доктор юридичних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт Науково-дослідного інституту публічного права, як *рецензент роботи* відзначив, що дисертаційна робота заснована на комплексному, системному підході, характеризується відповідним рівнем наукових узагальнень. Її структурна побудова є логічною та доцільною для вирішення поставлених завдань і досягнення мети дослідження.

Він наголосив, що про вагомість здійсненого дослідження свідчать зокрема сформовані нові наукові положення і висновки, запропонованих особисто здобувачем. Серед таких виділено належне обґрунтування ключових напрямів післявоєнної міграційної політики.

Констатується, що автор з поставленим науковим завданням успішно впорався. Ним дотримано усі правила здійснення дослідження, запропоновано низку теоретично обґрунтованих положень, а також пропозицій та рекомендацій, спрямованих на вдосконалення чинного законодавства в частині підвищення результативності реалізації механізмів публічного адміністрування міграційних процесів у державах-учасниках ЄС та Україні.

Зміст роботи, перелік наукових публікацій доводить наукову зрілість, володіння здобувачем методикою дослідницької роботи, умінням узагальнювати досягнуте в науці і на основі досягнутого самостійно формулювати гіпотези, положення, висновки, які мають концептуальний характер та є основою для подальших наукових пошуків у цьому напрямку.

Дисертація Галунька Олександра Валентиновича на тему «Публічне адміністрування міграційних процесів у державах-учасниках ЄС та Україні» є завершеним дослідженням, самостійною, завершеною науковою працею, яку виконано за актуальною та практично значущою темою.

Дисертація відповідає спеціальності 081 «Право», Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та може бути подана до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Куркова Ксенія Миколаївна – доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт

Науково-дослідного інституту публічного права зазначила, що дисертація Галуцька Олександра Валентиновича беззаперечно є цікавою, новою та актуальною, адже надає наукове обґрунтування теоретико-методологічних засад та розкриває практичні рекомендації щодо вирішення актуальних проблем публічного адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні.

Ознайомлення з працею здобувача дозволило зробити висновок про те, що дисертант сформував чіткі, зрозумілі, а головне актуальні завдання. Які, до речі, він повністю виконав. Вдало підбрано методологічний та емпіричний базис, що свідчить про сформованість здобувача як науковця. В цілому робота складає враження завершеності та комплексності в контексті порушених у ній питань.

Загалом, результати дисертаційного дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення. Тому дисертаційна робота Галуцька Олександра Валентиновича на тему «Публічне адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні» заслуговує на рекомендацію до захисту.

Гаруст Юрій Віталійович – доктор юридичних наук, професор, заступник президента з наукової роботи Науково-дослідного інституту публічного права звернув увагу на достатню розробленість аналізованої проблематики, зазначив, що обрана здобувачем тема дисертаційного дослідження, безсумнівно, є актуальною. У цьому зв'язку слід вказати, що проведене здобувачем дослідження вирізняється достатнім ступенем новизни. Положення та висновки дисертації є новими, науково обґрунтованими та достовірними.

Зокрема Галуцько О.В. у своєму дисертаційному дослідженні вдало сформував наукові положення, що вдосконалення публічного адміністрування міграційних процесів у Європейському Союзі та Україні має базуватися з урахуванням принципу поперівської фальсифікації, сутність якого полягає в тому, що політичні обмеження та інші заходи щодо іммігрантів мають базуватися не на суб'єктивній волі політиків, які реалізують свої популістські гасла, а на науково виважених експертних висновках фахівців стосовно гуманітарних, соціальних, економічних, трудових та екологічних наслідків реалізації державної політики в міграційних секторах, скоригованих практикою правозастосування.

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до вимог МОН України. Дисертант має достатню кількість наукових статей у фахових виданнях та опублікованих тез виступів на конференціях.

Загалом, дисертація Галуцька Олександра Валентиновича на тему «Публічне адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні» являє собою самостійну, завершену, комплексну наукову роботу, яка відповідає відповідним вимогам та може бути рекомендованою до розгляду та разового захисту у спеціалізованій вченій раді.

Галуцько Олександр Валентинович висловив виступаючим та всім присутнім подяку за позитивну оцінку його дисертаційного дослідження, за висловлені побажання та професійні поради, що сприяли вдосконаленню змісту

та форми дисертаційної роботи та корекції його подальших науково-дослідних планів.

Присутні на засіданні одногосно запропонували визнати дисертацію Галуцька О.В. завершеною теоретично та практично-значимою науковою роботою, що містить висновки, які сприяють вирішенню нагальної наукової проблеми та є суттєвим внеском у розвиток юридичної науки, і яка може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій вченій раді. Запропоновано схвалити такий висновок:

ВИСНОВОК

щодо дисертації Галуцька Олександра Валентиновича на тему «Публічне адміністрування міграційних процесів у державах-учасниках ЄС та Україні» на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право»

Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлена тим, що Україна не тільки географічно, ментально й культурно, але і юридично є членом Європейської спільноти. На сьогодні таке юридичне оформлення полягає в міжнародному правовому статусі кандидата в ЄС, що стало важливим кроком для України в європейській інтеграції, яка відкриває нові перспективи в урегулюванні важливих внутрішніх питань, зокрема міграційних процесів. Це передбачає реформування сектору безпеки, упровадження європейських стандартів у боротьбі з корупцією, зміцнення верховенства права та забезпечення стабільного правового середовища для захисту прав громадян України за кордоном. Особливу увагу має бути приділено впровадженню законодавчих реформ, спрямованих на боротьбу з відмиванням грошей та комплексному реформуванню правоохоронного сектору, що безпосередньо впливає на ефективність контролю за міграційними процесами і наданням допомоги українцям, які перебувають у країнах ЄС.

У Європейському Союзі проблема нелегальної міграції практично стоїть другою після російської гібридної агресії на західний світ, більше того – ці два проблеми якісно пов'язані, адже країна-агресор застосовує синхронізовану комбінацію військових і невійськових методів для підризу безпеки західного світу. Основними інструментами є дезінформація та кібератаки для поширення хаосу й поляризації. Політизація енергетики є ще одним ключовим засобом, що дозволяє чинити тиск на європейські країни. Росія втручається у виборчі процеси та стимулює соціальну нестабільність, використовуючи слабкі місця демократичних систем. Міграційний аспект також є одним із непрямих наслідків гібридної агресії росії. Через дестабілізацію регіонів, особливо в Сирії та Африці, росія сприяє зростанню міграційних потоків. Це призводить до кризи на кордонах європейських країн і підсилює соціальну напруженість у державах-членах ЄС. Нелегальна міграція використовується як елемент соціального та політичного тиску, що

впливає на внутрішню політику країн ЄС. Зростання кількості біженців та мігрантів часто стає каталізатором для посилення антиєвропейських настроїв і підтримки популістських рухів.

Крім того потрібно підкреслити, що лакуни в стратегії міграційних процесів у ЄС вже призвели до небезпечних явищ. Так, в одному з останніх досліджень Агентства Європейського Союзу з основних прав підкреслюється про зростання антисемітизму в країнах-членах Європейського Союзу, що безпосередньо впливає на настрої в європейських суспільствах. Особливої уваги заслуговує роль міграційних процесів, оскільки частина інцидентів пов'язана з окремими групами мігрантів, які вже тривалий час проживають у країнах Європейського Союзу. Загострення глобальних конфліктів відбувається у країнах-реципієнтах, які стикаються не лише з потоками нових біженців, а й із посиленням культурного та соціального напруження серед укорінених мігрантів. Антисемітські прояви часто відбуваються через непорозуміння, релігійні відмінності чи стереотипи, що набувають поширення під впливом інформаційних кампаній та напруженої міжнародної ситуації.

Одночасно переважна більшість економік країн Європейського Союзу потребують нових працівників. Забезпечити це за рахунок громадян країн-учасниць ЄС, як правило, не можливо через демографічні кризи в цих державах. Найбільш гостро з цим стикаються відносно нові країни ЄС, економіки яких активно розвивається. Наприклад, Словацька республіка потребує стратегічного підходу до залучення працездатних мігрантів як частини соціально-економічного розвитку. Соціальні підприємства є ефективним інструментом для забезпечення робочих місць і створення умов для швидкої адаптації мігрантів у новій країні. Це не лише вирішує проблему нестачі робочої сили, але й підтримує соціальну згуртованість та інклюзивний розвиток. Усі ці проблеми не можливо вирішити без розумного та ефективного публічного адміністрування, яке здійснюють адміністративні органи країн-учасниць ЄС та України.

Загалом недостатнє розкриття вченими на доктринальному рівні проблем публічного адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні, потреба забезпечення оборони Батьківщини, післявоєнної відбудови України, євроатлантичних прагнень Українського народу, наявність у цій сфері сутнісних проблем і законодавчих прогалин обґрунтовують актуальність теми дослідження.

Наукове завдання, за розв'язання якого здобувач заслуговує присудження наукового ступеня полягає в комплексному науковому аналізі публічного адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні, визначенні правового статусу його суб'єктів, характеристиці правовідносин, що виникають у процесі їх реалізації, вирішенні певних проблем удосконалення публічного адміністрування міграційних процесів в Україні.

На основі проведеного дослідження сформовано ряд нових наукових положень і висновків, які розв'язують важливу наукову проблему; **найсуттєвішими науковими результатами, які одержав здобувач особисто та які характеризуються достовірністю та науковою новизною, є такі:**

– сформовано наукові положення, що вдосконалення публічного адміністрування міграційних процесів у Європейському Союзі та Україні має базуватися з урахуванням принципу поперівської фальсифікації, сутність якого полягає в тому, що політичні обмеження та інші заходи щодо іммігрантів мають базуватися не на суб'єктивній волі політиків, які реалізують свої популістські гасла, а на науково виважених експертних висновках фахівців стосовно гуманітарних, соціальних, економічних, трудових та екологічних наслідків реалізації державної політики в міграційних секторах, скоригованих практикою правозастосування;

– здійснено комплексне узагальнення адміністративно-правового статусу Європейського агентства прикордонної та берегової охорони (Frontex) з урахуванням його місії (мети) як забезпечення ефективного публічного адміністрування зовнішніх кордонів ЄС, захисту основних прав осіб, які перетинають кордони, та підтримки безпеки в межах Спільноти, завдань, що включають моніторинг ситуації на кордонах, оцінку вразливості держав-членів, організацію навчань, боротьбу з транскордонною злочинністю, адміністрування міграційних потоків, пошуково-рятувальні операції та забезпечення процесу повернення нелегальних мігрантів, повноважень працівників Frontex, таких як перевірка документів, зняття відбитків пальців, виявлення контрабанди, затримання осіб, повернення мігрантів та право на застосування вогнепальної зброї з обмеженнями стосовно дотримання загальних прав людини, етичних стандартів і норм міжнародного права;

– здійснено компаративістичний аналіз усіх спеціалізованих національних адміністративних органів держав-учасниць ЄС, які здійснюють публічне адміністрування міграційних процесів, який показує, що це національні органи з поліцейськими чи військовими повноваженнями, підпорядковані міністерствам внутрішніх справ, з основними завданнями здійснення контролю за кордонами, боротьби з нелегальною міграцією, контрабандою та транскордонне злочинністю, з певними відмінностями та здійсненням додаткових виконавчих функцій у деяких державах.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані та аргументовані в дисертаційному дослідженні висновки, теоретичні положення й конкретні пропозиції використовуються та можуть бути використані у:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого наукового аналізу проблем публічного адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правотворчості* – для вдосконалення чинного законодавства щодо публічного адміністрування міграційних процесів в Україні (додаток Б до дисертації);

– *освітньому процесі* – під час розроблення та викладання навчальної дисципліни «Адміністративне право та процес: доктринальні та практичні проблеми» (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права).

Достовірність і обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій забезпечується:

– комплексним застосуванням раціональної сукупності дослідницьких методів пізнання соціальних процесів і явищ у сферах дії держави та права для аналізу і характеристики нормативно-правових актів і наукових праць, присвячених теоретичним, нормативним і практичним аспектам вирішення актуальних проблем публічного адміністрування міграційних процесів у державах-учасниках ЄС та Україні;

– застосуванням методологічних принципів об'єктивності і неупередженості аналізу та критичного осмислення досліджуваного матеріалу;

– аргументованою науковою полемікою з іншими вченими в тексті дисертації;

– використанням положень чинного законодавства України, а також офіційних аналітичних і статистичних матеріалів, довідкових видань та юридичної публіцистики;

– послідовністю та логікою викладення здобувачем матеріалу, його аргументованістю;

– відповідністю висновків роботи і отриманих результатів поставленим завданням та доведенням сформульованих пропозицій до рівня їх можливого використання у практиці;

– рівнем репрезентативності емпіричного матеріалу.

Особистий внесок здобувача. Дисертація виконана Галуцьким Олександром Валентиновичем самостійно. Усі сформульовані положення та висновки є результатом особистих досліджень дисертанта. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей здобувача або відповідної наукової полеміки.

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розроблення проблеми загалом, окремі її аспекти, одержані узагальнення та висновки оприлюднено на науково-практичних конференціях: «Безпека в інтелектуальному вимірі» (м. Київ, 3 листопада 2023 р.), «Безпека в інтелектуальному вимірі» (м. Київ, 11 жовтня 2024 р.).

Публікації. Основні результати дисертації, висновки та пропозиції знайшли відображення у чотирьох статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України, а також двох тезах доповідей і повідомлень на всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Наукові праці Галуцька О.В., опубліковані за результатами дисертаційного дослідження, відповідають вимогам п.п. 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

Всі представлені наукові публікації здобувача зараховуються за темою дисертації, а саме:

1. Галуцько О.В. Принципи публічного адміністрування міграційних процесів у Європі. 2024. *Прикарпатський юридичний вісник*. Вип. 3(56). С. 29–32. DOI: <https://doi.org/10.32782/ryuv.v3.2024.6>

2. Галуцько О.В. Окремі аспекти публічного адміністрування міграційних процесів в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2024. Вип. 103. С. 28–33. DOI: <https://doi.org/10.32782/apdp.v103.2024.5>

3. Галуцько О.В. Поняття та зміст публічного адміністрування міграційних процесів у Європі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 8. С. 46–48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-8/8>

4. Галуцько О.В. Міжнародно-правові стандарти міграційної політики. *Juris Europensis Scientia*. 2024. Вип. 3. С. 66–70. DOI: <https://doi.org/10.32782/chern.v3.2024.12>

5. Галуцько О.В. Міграція українців у Словаччині. *Безпека в інтелектуальному вимірі*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 3 листоп. 2023 р.). Київ: «Видавництво Людмила», 2023. С. 162–167.

6. Галуцько О.В. Проблемні питання міграції в Україні під час воєнного стану. *Безпека в інтелектуальному вимірі*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 11 жовт. 2024 р.). Київ: «Видавництво Людмила», 2024. С. 210–214

Оцінка мови і стилю дисертації. Дисертація написана науковим стилем, українською мовою. Наукові положення, висновки та рекомендації викладені стисло, точно, ясно та просто, що забезпечує легкість і доступність їх сприйняття.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. Форма і зміст дисертації та анотації відповідають вимогам, що встановлені Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40.

Дисертація є цілісною, завершеною, кваліфікованою працею, в якій містяться висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні і практичні результати та наукові положення, що характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий внесок здобувача в юридичну науку.

Анотація дисертації є узагальненим коротким викладом її основного змісту. В анотації стисло представлені основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення, що дає повне уявлення про виконану здобувачем роботу. Обсяг дисертації та анотації, а також зміст роботи відповідають встановленим вимогам.

Публічне адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні є напрямом, який віднесено до спеціальності 081 «Право».

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Галуцька Олександра Валентиновича на тему «Публічне адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Галуцька Олександра Валентиновича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40.

3. Рекомендувати дисертацію Галуцька Олександра Валентиновича на тему «Публічне адміністрування міграційних процесів у державах-учасницях ЄС та Україні» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 11, проти – 0, таких, що утримались – 0; здобувач Галуцько О.В. – не голосував.

**Головуючий на засіданні –
доктор юридичних наук, професор,
заступник президента з наукової роботи
Науково-дослідного інституту
публічного права**

Ю.В. Гаруст